

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 11C/496/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2115226649
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Pribulová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2016:2115226649.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudkyňou JUDr. Zuzanou Pribulovou v právnej veci žalobkyne: L. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XX, T., zastúpená: JUDr. Tibor Sojka, advokát, A. Sládkoviča 1, Levice, proti žalovaným: 1. VUJE, a.s., IČO: 31 450 474, Okružná 5, 918 64 Trnava, 2. UNIQA poisťovňa, a.s., IČO: 00 653 501, Lazaretská 15, 820 07 Bratislava, zastúpená: PRK Partners s.r.o., IČO: 35 978 643, Hurbanovo námestie 3, 811 06 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20.000,- eur, takto

rozhodol:

I. Žalované v 1. a 2. rade sú p o v i n n é zaplatiť žalobkyni sumu 15.000,- eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku tak, že plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhej žalovanej.

II. Vo zvyšku sa žaloba z a m i e t a .

III. Žalované v 1. a 2. rade sú p o v i n n é spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v sume 2.418,72 eura do 15 dní od právoplatnosti rozsudku k rukám právneho zástupcu žalobkyne.

odôvodnenie:

Žalobkyňa sa žalobou zo dňa 28.10.2015, doručenu tunajšiemu súdu dňa 30.10.2015, domáhala titulom nemajetkovej ujmy voči žalovaným spoločne a nerozdielne zaplata sumy 20.000,- eur s 5,25%-ným úrokom z omeškania ročne zo sumy 20.000,- eur od 08.01.2014 do zaplata, ako aj náhrady trov konania.

Na základe čiastočného späťvzatia žaloby v časti úroku z omeškania bolo uznesením č.k. 11C/496/2015-144 zo dňa 03.05.2016 konanie v časti úroku z omeškania vo výške 5,25% ročne zo sumy 20.000,- eur od 08.01.2014 do zaplata zastavené. Späťvzatie návrhu bolo odôvodnené poukazom na judikatúru a stanoviská súdov vo veciach tejto povahy.

Žalobkyňa žalobu odôvodnila tým, že dňa XX.XX.XXXX v čase okolo X.XX hod. riadil O.. D. C. osobné motorové vozidlo zn. P. J. L. TT-XXX-DJ, ktorého prevádzkovateľom v čase tejto dopravnej nehody bola žalovaná v 1. rade, tak, že tým porušil ustanovenia zákona o cestnej premávke, pričom narazil do osobného motorového vozidla zn. B. D. L. LV-XXX-DV, v ktorom jej manžel ako vodič tohto vozidla utrpel smrteľné poranenia, ktorým na mieste podľahol. Za uvedený skutok bol O.. D. C. ako vodič vozidla, ktorý bol v čase dopravnej nehody zamestnancom žalovanej v 1. rade, uznaný vinným pre prečin usmrtenia a pre prečin ublíženia na zdraví a súčasne odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov s podmieneným odkladom výkonu tohto trestu na dobu štyroch rokov, ako vedľajší trest mu bol uložený aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu po dobu päť rokov, a žalobkyňa bola zároveň výrokom trestného súdu so svojím nárokom na náhradu škody odkázaná na konanie vo veciach občianskosúdnych. V snahe vyhnúť sa súdному konaniu, pokúsila sa o mimosúdne

konanie vo veci náhrady škody titulom nemajetkovej ujmy, ktorá jej konaním pracovníka žalovanej v 1. rade nepochybne vznikla. Obrátila sa preto prípisom z 11.05.2015 na žalovanú v 1. rade, ktorým ju vyzvala na náhradu škody titulom nemajetkovej ujmy. Žalovaná v 1. rade však vyššie citovaný prípis listom z 22.05.2015 postúpila žalovanej v 2. rade ako svojej zákonnej poisťovni, s ktorou má uzavreté povinné zmluvné poistenie. Keďže žalovaná v 2. rade plniť odmietla, žalobkyňa sa s ďalším svojím prípisom z 21.08.2015 opakovane obrátila s predmetnou žiadosťou o náhradu škody na žalovanú v 1. rade ako na subjekt zodpovedný za spôsobenú škodu v zmysle § 420, resp. § 427 Obč. zák., s tým, že pokiaľ žalobkyni túto škodu neuhradí do desať dní odo dňa prevzatia prípisu, uplatní svoje oprávnené nároky podaním návrhu na začatie konania na súd. Uvedená lehota prebehla márne, keď žalovaná v 1. rade ani napriek ešte následnej mailovej komunikácii doposiaľ jej nároky nespĺnila. Na odôvodnenie podaného návrhu uvádza, že usmrtenie jej manžela bolo spôsobené zamestnancom žalovanej v 1. rade, pričom k nehode došlo počas jazdy, ktorú tento vykonával v rámci plnenia svojich pracovných povinností. Okolnosť, či prevádzkovateľ vozidla bol alebo nebol bezprostredným pôvodcom zásahu do osobnosti jej manžela, nie je podstatná. V ďalšom poukazovala na ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR (napr. 1 Cdo 77/2009, 5 Cdo 265/2009, 4 Cdo 168/2009, 2 Cdo 194/2011), v zmysle ktorej, súčasťou práva na ochranu súkromia chráneného § 11 Obč. zák. je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami, a konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Konaním žalovanej v 1. rade bolo spôsobené, že stratila svojho manžela, s ktorým preto nemôže už spoločne tráviť roky svojej staroby. Nesporne preto závažným spôsobom zasiahol do jej súkromného života chráneného jednak Ústavou SR ako aj Dohovorom o ochrane ľudských práv a slobôd (čl. 8 ods. 1). Právne žalobu odôvodnila poukazom na ustanovenia § 11, § 13 ods. 1, 2, 3 OZ. Ďalej uviedla, že hoci bol zamestnanec žalovanej v 1. rade za svoje konanie súdom právoplatne uznaný vinným, takéto opatrenie nepovažuje za postačujúce zadosťučinenie na ochranu jej osobnostných práv a domáha sa touto cestou preto v zmysle § 13 ods. 2 Obč. zák. aj práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej výšku navrhuje určiť súdom v zmysle § 13 ods. 3 Obč. zák. vo výške 20.000,- eur. Túto čiastku považuje za skutočne odôvodnenú vzhľadom na zásah žalovanej voči jej osobe, ktorým v značnej miere zasiahla do jej citového života, keď svojím konaním spôsobila nenapraviteľný následok spočívajúci v úmrtí osoby jej najbližšej. Žalobkyňa je toho názoru, že s poukazom na ustanovenia §11 a § 13 Občianskeho zákonníka jej prislúcha nemajetková škoda, ktorú utrpela v dôsledku toho, že v osobe nebohého ide o jej manžela a pri tejto dopravnej nehode došlo k nenapraviteľnému následku spočívajúcemu v definitívnom prerušení sociálnych, morálnych, citových ako aj ekonomických väzieb medzi ňou a poškodeným nebohým pánom E.. Pasívnu legitimitáciu žalovanej v 1. rade vidí v tom, že bola to práve žalovaná v 1. rade, ktorá bola prevádzkovateľom motorového vozidla vedeného O.. C., kým pasívnu legitimitáciu žalovanej v 2. rade vidí v existencii uzavretej poistnej zmluvy medzi žalovanou v 1. rade a žalovanou v 2. rade, v zmysle ktorej je žalovaná v 2. rade povinná znášať všetku škodu, ktorá bola pri tejto dopravnej udalosti poškodenému spôsobená. Preto navrhuje, aby súd zaviazal žalovaných účastníkov konania k solidárnej zodpovednosti s tým, aby títo boli povinní rukou spoločnou a nerozdielnou uhradiť žalobkyni žalovanú finančnú čiastku.

Žalovaná v 1. rade sa k žalobe vyjadrila v tom zmysle, že žalobkyňa sa prostredníctvom svojho advokáta so svojím nárokom prvýkrát obrátila na spoločnosť žalovanej v 1. rade dňa 11.05.2015. Vzhľadom na to, že žalovaná v 1. rade má (i mala v čase nehody) platne uzavreté zákonné zmluvné poistenie týkajúce sa všetkých svojich služobných motorových vozidiel so žalovanou v 2. rade, podanie žalobkyne jej obratom postúpila na priame vybavenie. Ďalej žalovaná v 1. rade uviedla, že tento nárok je v zmysle zákona a judikatúry súdov Slovenskej republiky, ako i Súdneho dvora EU povinná za poisteného nahradiť žalovaná v 2. rade. Žalovaná v 2. rade dňa 03.06.2015 odmietla ich žiadosť o uspokojenie nároku žalobkyne z dôvodu, že to podľa zákona č. 318/2001 Z.z. nie je možné. Odmietnutím nahradiť nárok žalobkyne spoločnosť žalovanej v 2. rade porušuje svoje povinnosti vyplývajúce z poistnej zmluvy uzavretej so spoločnosťou žalovanej v 1. rade a poškodzuje jej dobré meno vo vzťahu k tretím osobám, nakoľko svojím konaním, resp. nekonaním vystavila svojho klienta tejto žalobe. Žalovaná v 1. rade odmieta nárok žalobkyne voči nej. Pre prípad, že súd na základe dokazovania dospeje k záveru, že nárok žalobkyne je čiastočne oprávnený, žiadajú súd, aby zároveň rozhodol, že tento nárok žalobkyne spadá pod povinné zmluvné poistenie poskytované spoločnosťou žalovanej v 2. rade, a aby zaviazal žalovanú v 2. rade, aby túto nemajetkovú ujmu uhradila žalobkyni z poistného plnenia podľa platne uzavretej poistnej zmluvy medzi žalovanou v 1. rade a žalovanou v 2. rade.

Žalovaná v 2. rade sa k žalobe vyjadrila tak, že z návrhu vôbec nie je zrejmé, ako žalobkyňa dospela k záveru, že povinnosť uhradiť nárok má klient ako žalovaná v 1. rade spoločne a nerozdielne so spoločnosťou žalovanej v 2. rade. V zmysle Zákona o povinnom zmluvnom poistení je spoločnosť žalovanej v 1. rade ako poisťovateľ povinná nahradiť poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody, ktoré boli spôsobené prevádzkou motorového vozidla. Zo žiadnych ustanovení Zákona o povinnom zmluvnom poistení a ani z Poistnej zmluvy však nevyplýva povinnosť spoločnosti žalovanej v 2. rade uhradiť nemajetkovú ujmu. Žalovaná v 2. rade má za to, že náhradu škody nie je možné stotožňovať s náhradou nemajetkovej ujmy. Tento názor potvrdzuje aj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 168/2009 zo dňa 20. apríla 2011. Pre úplnosť žalovaná v 2. rade uviedla, že už uhradila žalobkyni náklady spojené s pohrebom poškodeného v zmysle § 4 ods. 1 písm. a) Zákona o povinnom zmluvnom poistení, a teda vyplatila žalobkyni celý zákonný nárok, ktorý jej na základe Poistnej zmluvy a Zákona o povinnom zmluvnom poistení vznikol. Vzhľadom na vyššie uvedené má spoločnosť žalovanej v 2. rade za to, že v danom konaní nie je pasívne vecne legitimovaná, a preto žiada, aby súd návrh voči nej zamietol. Ďalej žalovaná v 2. rade poukázala na skutočnosť, že žalobkyňa sa so svojim nárokom pred podaním návrhu na súd obrátila len na žalovanú v 1. rade a až následne z jej podnetu na žalovanú v 2. rade. Vo vzťahu k rozsudku súdneho dvora C22/12 vo veci U. na ktorý odkazuje žalovaná v 1. rade by chceli uviesť, resp. odcitovať európsky súdny dvor, ktorý uviedol: „povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak je náhrada na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej“. Zároveň uviedla, že smernice upravujúce zodpovednosť za škodu prevádzkou motorového vozidla, na ktoré Európsky súdny dvor odkazuje pri tomto výroku, vyslovene neupravujú, že by poisťovatelia mali nahrádzať nemajetkovú ujmu pozostalým po obetiach usmrtených pri dopravných nehodách. Zároveň tieto smernice ani neukladajú povinnosť resp. priamo nezaväzujú členské štáty upraviť náhrady nemajetkovej ujmy vo vnútroštátnej právnej úprave. Z tohto dôvodu, ako určil Európsky súdny dvor vo svojom rozsudku, je vecou členského štátu, čo bude a čo nebude zahrnuté do náhrady za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Vzhľadom na to, že takáto úprava v slovenskom právnom poriadku resp. v zákone o povinnom zmluvnom poistení chýba, spoločnosť žalovanej v 2. rade má za to, že v danom konaní nie je pasívne legitimovaná. Poukázala ešte na ustanovenie § 5 ods. 2 Zákona o PZP, v zmysle ktorého poisťovateľ je oprávnený plnenie z časti alebo úplne odmietnuť, ak poistený bez súhlasu poisťovateľa uzná povinnosť nahradiť škodu alebo jej časť nad rámec poistného plnenia. Vzhľadom na vyjadrenia spoločnosti žalovanej v 1. rade majú za to, že podmienky § 5 ods. 2 Zákona o PZP odmietnuť poskytnúť poistné plnenie sú splnené. Žalovaná v 2. rade tiež uviedla, že nepovažuje za sporný nárok žalobkyne na nemajetkovú ujmu ako takú, ujmu, ktorú utrpela v dôsledku dopravnej nehody, pri ktorej zomrel jej manžel. Vo vzťahu k výške nemajetkovej ujmy by chceli poukázať na skutočnosť, že výška, ktorú žalobkyňa žiada, je neprimeraná, a to aj s poukázaním na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/954/2014, v ktorom krajský súd každému z rodičov usmrteného syna, ktorý žil s rodičmi v spoločnej domácnosti, ktorý zomrel v dôsledku dopravnej nehody, priznal sumu 6.500,- eur.

Súd vykonal dokazovanie (pri aplikácii koncentračnej zásady podľa § 118a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), keď o povinnosti podľa § 118a ods. 1 OSP boli účastníci poučení v uznesení na č.l. 40, doručenom im pri predvolaní na prvé pojednávanie na termín 15.03.2016), a to oboznámením sa so žalobou, s vyjadreniami žalovaných, s listinnými dôkazmi obsiahnutými v spise, ako aj v spise Okresného súdu Rožňava sp.zn. 1T/151/2014 a vylúčením žalobkyne.

Z vykonaného dokazovania zistil súd nasledovný skutkový stav:

Z rozsudku Okresného súdu Rožňava č.k. 1T/151/2014-373 zo dňa 09.03.2015 vyplýva, že dňa XX.XX.XXXX O.. D. C. ako vodič osobného motorového vozidla zn. P. J. ev.č. TT XXX DJ zavinil dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k úmrtiu manžela žalobkyne ako vodiča osobného motorového vozidla zn. B. D. ev.č. LV XXX DV, za čo bol uznaný vinným o.i. z prečinu usmrtenia a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov, ktorého výkon bol podmienenečne odložený so skúšobnou dobou v trvaní štyroch rokov, bol mu uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na dobu päť rokov, pričom poškodená žalobkyňa bola odkázaná s nárokom na náhradu škody na konanie vo veciach občianskoprávných.

Z pracovnej zmluvy zo dňa 01.04.2002 v spojení s Dohodou o zmene dojednaných podmienok pracovnej zmluvy zo dňa XX.XX.XXXX vyplýva, že O.. D. C. bol v čase dopravnej nehody zamestnancom žalovanej v 1. rade.

Z Poistky číslo XXXXXXXXXXXX. je zrejmé, že žalovaná v 1. rade mala ako poisťník uzavretú zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a to o.i. aj osobného motorového vozidla P. J. ev.č. TT XXX DJ.

Žalobkyňa pri výsluchu účastníka uviedla, že manželstvo s manželom uzavreli XX.XX.XXXX, bolo to ich prvé manželstvo. Až do smrti manžela žili v spoločnej domácnosti. Keď žili v spoločnej domácnosti, všetko robili spolu, všade chodili spolu, teraz jej veľmi manžel chýba. Ešte aj opravovať chodila s ním, pomáhala mu pri jeho práci. Manžel bol zamestnanec, pracoval popri dôchodku. Do dôchodku išiel, keď mal 62 rokov, ale pokračoval vo svojej práci, pričom robil stále tú istú prácu, opravoval lokomotívy. Spolu trávili voľný čas tak, že chodili za dcérami, na dovolenky, aj do obchodu chodili spolu. Mali spolu dve deti, dcéry. Má dve vnúčatá. Žalobkyňa žije sama v T.. Mladšia dcéra žije v S. a staršia dcéra žije v R.. S dcérami sa navštevovali, žalobkyňa častejšie chodila za dcérou do S. ako manžel, dávala pozor na vnučku, ktorá má 7 rokov. Keď porovná život pred tým, ako zomrel manžel, je to veľký rozdiel, peniaze jej chýbajú, pretože keď z dôchodku všetko vyplatí, nezostane jej skoro nič. Po smrti manžela nemá teraz žiadnu známosť a ani nemala nikdy žiadnu, len jeho. Žije medzi 4 stenami, nemá sa s kým ani porozprávať. Po smrti manžela má nervy, brala lieky, musí sa s tým vyrovať nejakou. Psychológka nenavštevovala, lieky jej predpisoval všeobecný lekár, nepamätá si, ako sa lieky volali. Užívala ich 2 a pol roka po smrti manžela. Od O.. C. jej nebolo nič vyplatené, bola jej vyplatená len suma z poisťovne, išlo asi o pohrebné. Nepamätá si, kedy bol manželovi voperovaný strojček na srdci. Z tohto dôvodu nebol nijako obmedzený, hneď po operácii išiel robiť. Každý rok chodievali na dovolenky do zahraničia, k moru, do Talianska, G. B. L., Q., Q. Chodievali na výlety, naposledy boli vtedy, keď zomrel, každý rok chodili do R., chodievali tam do kúpeľov. Pokiaľ ide o domáce práce, manžel robieval všetko, bol to kutil. Pokiaľ ide o manželovu prácu, hovoril o tom, že by chcel práve v tom roku skončiť. Keď by už manžel nepracoval, mali plány, že by chodili za malou do S., chodili by spolu a nie len ona sama. Jej mesačný príjem je s vdovským dôchodkom 600,- eur. Okrem 600,- eur nemá iný príjem, deti jej nepomáhajú, staršia práve podala teraz na rozvod, tá v S. tiež nerobí, ako manžel zomrel, nemá žiadny iný príjem. Na otázku žalovanej v 2. rade, či by mohla súdu nejakým spôsobom ozrejmiť, na základe čoho dospela k čiastke 20.000,- eur, žalobkyňa uviedla, že na základe toho, že jej zobral výborného manžela, žili spolu 46 rokov, nemá ani príjem, náklady aj s pohrebom, zomrel nevinne človek. Ona keď manželovi ráno volala v ten deň, už jej nebral a potom jej volala kriminálna polícia. Na túto sumu dospela sama. Na otázku žalovanej v 2. rade, či si pred podaním žaloby preverovala, aká je súdna prax v uplatňovaní výšky nemajetkovej ujmy, žalobkyňa uviedla, že deti jej povedali, že aspoň toľko, že oni nemajú otca a ona manžela, žiadny príjem.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 OZ, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 OZ, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 853 ods. 1 OZ, občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

Podľa § 420 ods. 1 OZ, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa § 420 ods. 2 OZ, škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.

Podľa § 420 ods. 3 OZ, zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

Podľa § 441 OZ, ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

Podľa § 822 OZ, z poistenia zodpovednosti za škody má poistený právo, aby v prípade poistnej udalosti poisťiteľ za neho nahradil podľa poistných podmienok škodu, za ktorú poistený zodpovedá.

Podľa § 823 OZ, náhradu platí poisťiteľ poškodenému; poškodený však právo na plnenie proti poisťiteľovi nemá, ak osobitné predpisy neustanovujú inak.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „ZoPZP“), poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

Podľa § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

Podľa § 4 ods. 4 ZoPZP, poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 15 ods. 1 ZoPZP, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

Podľa § 5 ods. 2 písm. a) ZoPZP, ak poistná zmluva neustanovuje inak, poisťovateľ je oprávnený plnenie sčasti alebo úplne odmietnuť, ak poistený bez súhlasu poisťovateľa uzná povinnosť nahradit' škodu alebo jej časť nad rámec poistného plnenia, ktoré by inak poisťovateľ bol povinný poskytnúť podľa tohto zákona.

Podľa § 14 ods. 5 písm. a), b), c) zákona č. 315/1996 Zb. o premávke na pozemných komunikáciách, vodič nesmie predchádzať, ak

- a) nemá pred sebou rozhľad na takú vzdialenosť, ktorá je potrebná na bezpečné predchádzanie,
- b) by sa nemohol bezpečne zaradiť pred vozidlo alebo pred vozidlá, ktoré chce predísť,
- c) by ohrozil alebo obmedzil protijazdiacich vodičov alebo ohrozil iných účastníkov cestnej premávky.

Podľa § 511 ods. 1 OZ, ak právnym predpisom alebo rozhodnutím súdu je ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté alebo ak to vyplýva z povahy plnenia, že viac dlžníkov má tomu istému veriteľovi splniť dlh spoločne a nerozdielne, je veriteľ oprávnený požadovať plnenie od ktoréhokoľvek z nich. Ak dlh splní jeden dlžník, povinnosť ostatných zanikne.

V konaní nebolo sporné, že pri dopravnej nehode dňa 07.01.2014 zomrel manžel žalobkyne, a tiež nebolo sporné, že uvedenú dopravnú nehodu zavinil zamestnanec žalovanej v 1. rade pri plnení pracovných povinností, pričom bol v trestnom konaní právoplatne uznaný vinným z prečinu usmrtenia, za čo mu bol uložený podmienkový trest odňatia slobody. Bolo preukázané, že žalovaná v 1. rade mala so žalovanou v 2. rade v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. uzavretú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorým bola škoda spôsobená. Sporným zostala otázka, komu svedčí v prejednávanej veci pasívna vecná legitímácia, či je to žalovaná v 1. rade, žalovaná v 2. rade, prípadne obe.

Súd dospel k tomu záveru, že z dôvodu protiprávneho konania zamestnanca žalovanej v 1. rade, ktorým zasiahol do osobnostných práv žalobkyne, je s poukazom na analogiu legis, t.j. na ustanovenie § 853 ods. 1 OZ v spojení s § 420 ods. 2 OZ, daná pasívna legitímácia jednak žalovanej v 1. rade ako jeho zamestnávateľa, nakoľko uvedený zásah do osobnostných práv žalobkyne bol spôsobený osobou, ktorá bola použitá právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, a preto sa takýto zásah považuje za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Súd pritom podporne poukazuje na odôvodnenie rozsudku NS SR sp.zn. 3 Cdo 228/2012 zo dňa 26.09.2013, podľa ktorého „dovolací súd sa stotožňuje s názorom, že právnym vzťahom zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú na osobnostných právach fyzickej osoby (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) sú obsahom a účelom najbližšie právne vzťahy zodpovednosti za majetkovú ujmu (škodu) spôsobenú v majetkovej sfére poškodeného (§ 420 a nasl. Občianskeho zákonníka). V zmysle § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka platí, že škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá. Analogicky (§ 853 Občianskeho zákonníka v spojení s § 420 ods. 2 tohto zákonníka), pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou (pozn.: pre posúdenie, či išlo o takúto činnosť, je určujúca existencia miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu danej činnosti). Rovnaký právny názor je zastávaný aj v už spomenutej publikácii Československé občianske právo, I. zväzok, Obzor Bratislava 1973, str. 167 a 168 a tiež v Zborníku III. Najvyššieho súdu, SEVT 1980, str. 182. Dovolací súd k tomu poznamenáva, že rovnako aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení z 23. augusta 2007 sp. zn. I. ÚS 137/07 uviedol, že „podľa všeobecných ustanovení občianskeho hmotného práva je otázka zodpovednosti za škodu (vrátane zodpovednosti za nemajetkovú ujmu) konštituovaná tak, že za škodu, resp. za ujmu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, pričom v prípade škody, resp. ujmy spôsobenej právnickou osobou ide o činnosť tých fyzických osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila (§ 420, ako aj § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka)“.

Súd neuznal námietku žalovanej v 2. rade, že v konaní nie je pasívne vecne legitímovaná, pričom má za to, že pasívna legitímácia žalovanej v 2. rade je daná tým, že táto je poisťiteľom žalovanej v 1. rade, a povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch jej vyplýva z ustanovenia § 15 v spojení s ustanovením § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP, a to s prihliadnutím na účel tohto zákona a zmysel uvedeného typu poistenia. Pojem škoda, ktorý je použitý v zákone č. 381/2001 Z.z. je potrebné vykladať extenzívne, a to v tom zmysle, že náhrada škody zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a síce do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou, pričom je nepochybné, že usmrtenie pri dopravnej nehode je najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Súd je toho názoru, že ak usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Iba pri gramatickom výklade pojmu „škoda“ v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP by sa strácal zmysel poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových prostriedkov, ktorým je podľa názoru súdu pokrytý z poistenia náhradu ujmy v najširšom význame slova. Je tomu tak z dôvodu, že riziko vzniku škôd pri prevádzke dopravných prostriedkov je veľmi vysoké a je v rozpore s účelom poistenia obmedzovať poistné plnenie a prenášať ho na osoby povinne zmluvne poistené, ktoré v zásade takéto poistné plnenie ani nedokážu ekonomicky zvládnuť a zároveň tak spôsobovať neistotu pozostalých, či bude prisúdená náhrada pri insolventnosti zodpovedného subjektu vôbec vymožitelná. V prípade neprijateľnosti týchto dôsledkov, ktorá je podľa názoru súdu zreteľná, je potrebné vykladať pojem „škoda“ pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. rozširujúco tak, že pod neho spadá aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Výklad právnych predpisov by sa pritom nemal obmedzovať iba na gramatický výklad, ale aj je potrebné dbať aj na účel a zmysel právnych predpisov, a preto súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie a musí odchyliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť. Súd pritom poukazuje na nález Ústavného súdu ČR sp.zn. 2221/07 z 19.03.2008, podľa ktorého „súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musia smerovať k výsledku spravodlivému. Inými slovami, právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nie súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho ktorého záujmu

chráneného príslušnou normou.“ S poukazom na uvedené sa súd nestotožňuje s rozhodnutím NS SR sp.zn. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.04.2011, ale s odlišným stanovisko k nemu, ktoré pripojil JUDr. Rudolf Čirč.

Zároveň súd ako vnútroštátny orgán aplikácie práva sa má vždy usilovať o eurokonformný výklad vnútroštátneho práva, teda výklad, ktorý je v súlade s komunitárnym právom, za účelom zabezpečenia reálneho účinku smernice bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok. Súd pritom poukazuje na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci U. č. C-22/12 zo dňa 24.10.2013, v ktorom tento rozhodol, že článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Nakoľko slovenské vnútroštátne právo (§ 13 ods. 2 a 3 OZ) umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody, v tomto prípade žalobkyni, požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, súd má za to, že náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Európsky súdny dvor pritom v bode 56. rozsudku konštatoval, že poškodené osoby pri svojom nároku sa opierajú o § 11 Občianskeho zákonníka, teda majú oporu vo vnútroštátnom práve, keď zároveň v bode 57. rozsudku uviedol, že tento záver nemôže spochybníť ani okolnosť predložená slovenskou vládou, podľa ktorej tieto paragrafy patria do tej časti českého i slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti a ktorá je v zmysle týchto zákonníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova. Ďalej podľa rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci Drozdovs C-277/12, smernica rady 72/166/EHS a smernica rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

Vnútroštátnemu súdu pritom prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutiami Súdneho dvora, pričom týmito rozhodnutiami sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom. Nakoľko zákon č. 381/2001 Z.z. bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené teraz platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, je pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. potrebné vychádzať z chápania pojmu „škoda“ v komunitárnom práve. Uvedená smernica síce nedefinuje pojem „škoda“, avšak z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú, tak aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu (viď napr. rozsudok Súdneho dvora zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Aj podľa právnej úpravy poistenia občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (smernica rady č. 72/166/EHS, smernica č. 90/232/EHS, smernica č. 2000/26/ES) sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potencionálnych obetí nehôd a aby akékoľvek ujmy v oblasti povinného poistného krytia motorových vozidiel nezostali neuhradené.

Okrem vyššie uvedeného, extenzívny výklad pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. je aj ústavne konformný, pretože odstraňuje nerovnováhu medzi poistením pri pracovných úrazoch (§ 94 zák.č. 461/2003 Z.z.) a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov.

Súd s poukazom na vyššie uvedené dospel k záveru, že s použitím eurokonformného a ústavne konformného výkladu pojmu „náhrada škody na zdraví“ v § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 4 a § 15 ods. 1 ZoPZP, ako aj s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody ako poškodeným, za ktorú možno priznať náhradu v peňažnej forme podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ, a ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ preto podľa názoru súdu spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti žalovanej v 1. rade za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa ZoPZP, a preto je aj daná pasívna legitímácia žalovanej v 2. rade na náhradu tejto nemajetkovej ujmy, pričom vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu vo výške a v rozsahu v akom za škodu zodpovedá poistený škodca.

Nad rámec uvedeného dáva súd do pozornosti aj uznesenie ÚS SR č.k. III. ÚS 645/2015-30 zo dňa 16.12.2015, ktorým ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnenú sťažnosť obchodnej spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, ktorou namietala porušenie základného práva vlastníť majetok, na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č.k. 4Co/658/2014-158 z 21.05.2015 (ktorým odvolací súd potvrdil prvostupňový rozsudok zaväzujúci na plnenie náhrady nemajetkovej ujmy vzniknutej pozostalým z dopravnej nehody aj poisťovňu). V odôvodnení ÚS SR skonštatoval, že „hoci Súdny dvor v rozsudku vo veci sp. zn. C-22/12 z 24. októbra 2013 viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13, pozn.) každého z týchto štátov umožňuje blízky osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.“

Podporne súd poukazuje aj na uznesenie Krajského súdu v Trnave č.k. 11Co/394/2014-545 zo dňa 29.06.2015, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa (ktorým tento zamietol žalobu proti poisťovni) zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie, s odôvodnením, že „odvolací súd sa v danom prípade stotožňuje s právnym názorom, ktorý bol vyslovený v odlišnom stanovisku k rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. apríla 2011 sp. zn. 4Cdo 168/2009 prezentovaný JUDr. S. a teda, že pojem škoda je potrebné vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občiansko-právnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých spočívajúcich v zásahu do práva na súkromie a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov.“ Obdobne sa Krajský súd v Trnave vyjadril aj v odôvodnení svojho rozsudku č.k. 24Co/368/2015-311 zo dňa 01.07.2015, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (v ktorom bola za pasívne vecne legitimovanú označená aj poisťovňa), pričom uviedol, že „za stavu, že právo Slovenskej republiky (jeho ustanovenia § 13 ods. 2 a 3 OZ) umožňuje žalobcovi požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, je teda dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Odvolací súd preto zhodne so súdom prvého stupňa neuznal právnú argumentáciu žalovaného 2, že nie je pasívne legitimovaný v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.“. Tiež v rozsudku sp.zn. 11Co/116/2013 zo dňa 21.05.2014 Krajský súd v Trnave uviedol, že „odvolací súd mal taktiež za to, že s použitím eurokonformného výkladu (Smernica EP a Rady 2009/103/ES zo 16.9.2009) pojmov „náhrada škody, škoda na zdraví“ v ust. § 4ods. 1,2,4 a § 15ods.1 zák.č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 O.z., ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods.2 písm.a) zák.č. 381/2001 Z.z.. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia.“

Pokiaľ ide o otázku prípadného spoluzavinenia zo strany poškodeného manžela žalobkyne v zmysle § 441 Obč. zákonníka, v konaní nebolo sporné a vyplýva to aj zo znaleckého posudku č. 12/2014

vypracovaného v trestnom konaní, že jedinou príčinou dopravnej nehody bol nesprávny spôsob jazdy zamestnanca žalovanej v 1. rade, pričom poškodený jazdil plne v súlade s pravidlami cestnej premávky, a teda k spoluzavineniu zo strany poškodeného tu neprišlo.

Každá fyzická osoba má o.i. právo na ochranu svojej osobnosti, svojho života a zdravia, ako aj súkromia (§ 11 OZ), pričom súčasťou súkromného života je nepochybne tiež rodinný život, ktorý zahŕňa vzťahy medzi blízkymi príbuznými, ich rozvíjanie, čím sa naplňa a rozvíja vlastná osobnosť danej fyzickej osoby. V prípade zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby má táto v zmysle § 13 OZ právo požadovať zodpovedajúce zadosťučinenie, a to morálne a prípadne i majetkové, ktoré je primerané závažnosti ujmy a okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo, pričom určenie výšky zadosťučinenia v peniazoch je výsledkom voľnej úvahy súdu.

Z vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že sú splnené všetky predpoklady pre priznanie práva na zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobkyni, nakoľko v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej žalovanou v 1. rade prišlo k zásahu do osobnostného práva žalobkyne, a to konkrétne do jej práva na súkromný a rodinný život. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Smrťou manžela došlo v súkromnom a rodinnom živote žalobkyne k následkom, ktoré sú trvalé a neodstrániteľné. Následkom dopravnej nehody bola náhla smrť manžela žalobkyne, s ktorým žalobkyňa dlhé roky viedla usporiadaný a bohatý rodinný život, v ktorom si navzájom boli oporou a plánovali stráviť spoločne svoj dôchodkový vek. Tým došlo k nenapraviteľnej ujme v rodinnom a súkromnom živote žalobkyne spočívajúcej v strate milovaného manžela a spoločného rodinného života s ním, bola narušená celistvosť jej rodiny a bolo zasiahnuté do jej súkromného a rodinného života s trvalými a nenapraviteľnými následkami. Žalobkyňa tiež utrpela citovú ujmu, ktorá nepochybne spočívala v pociťovaní nesmierného smútku a šoku zo smrti milovanej osoby.

Žalovaná v 1. rade protiprávnym konaním (svojho zamestnanca), ktoré spočívalo v nerešpektovaní povinností uložených zákonom o pozemných komunikáciách, zasiahla do osobnostných práv žalobkyne, a síce do jej práva na súkromný a rodinný život. Nakoľko ide o tak závažný zásah do práva na ochranu osobnosti žalobkyne, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia by nepostačovala na odčinenie tohto zásahu, súd dospel k záveru, že sú splnené predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch, keď je nepochybné, že ujmu, ktorá vznikla žalobkyni, by na jej mieste každá iná osoba považovala za ujmu závažnú, a preto možno uzavrieť, že ide o ujmu (vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky) objektívne závažnú. V prípade zásahu do práva na ochranu osobnosti spočívajúcom v práve na nerušený súkromný a rodinný život nie je potrebné preukazovať, že došlo k zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti žalobkyne v spoločnosti, nakoľko to nie je obligatórnou podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ale jediným predpokladom je to, že primerané zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 OZ je nepostačujúce. Smrťou manžela žalobkyne táto prišla o možnosť zachovávať s ním sociálne a citové väzby a utrpela i citovú traumu.

Pokiaľ ide o určenie výšky peňažnej náhrady v zmysle § 13 ods. 2 OZ, táto je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom súd vychádza z kritérií uvedených v § 13 ods. 3 OZ, ktorými kritériami sú závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Súdom potom prihliadal jednak na nenapraviteľný následok, ktorý vznikol v súkromnom a rodinnom živote žalobkyne stratou jej manžela, na skutočnosť, že išlo o nedbanlivostný trestný čin zamestnanca žalovanej v 1. rade, ale zároveň aj na to, že manžel žalobkyne sa na zavinení dopravnej nehody žiadnym spôsobom nepodieľal, a prihliadol aj na výšku uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyňou ako poškodenou v adhéznom konaní. Žalobkyňa viedla s manželom usporiadaný manželský a rodinný život viac ako 40 rokov, vychovali spolu dve dcéry, mali dve vnúčatá, trávili spolu voľný čas, chodili spolu na výlety, dovolenky, podieľali sa spoločne na chode domácnosti. Po smrti manžela žije žalobkyňa sama, cíti sa opustená, nemá sa s kým porozprávať, dva a pol roka užívala lieky na ukludnenie, čas dôchodku, ktorý chcela prežiť s milovaným manželom, musí prežívať sama. S prihliadnutím na všetko uvedené dospel k záveru, že v prejednávanej veci je primeranou výškou náhrady nemajetkovej ujmy v sume 15.000,- eur, ktorá výška dostatočne zohľadňuje neodstrániteľný následok v podobe smrti manžela žalobkyne a dôsledky, ktoré táto strata u nej a v jej súkromnom a rodinnom živote vyvolala. Uvedenú sumu ako náhradu nemajetkovej ujmy žiadala žalobkyňa v trestnom konaní z pozície poškodenej, na tejto zotrvala aj s

odstupom času 1 roka od nehody (viď oznámenie právneho zástupcu poškodenej zo dňa 23.02.2015), pričom súd má za to, že v tom čase už boli následky zásahu do osobnostných práv žalobkyne ustálené a nebolo preukázané ich zhoršenie. K námietke žalovanej v 2. rade, ktorým poukázala na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, v ktorom bola každému z rodičov pri dopravnej nehode usmrteného syna žijúceho s rodičmi v spoločnej domácnosti priznaná suma 6.500,- eur, súd uvádza, že jednak okolnosti každého prípadu sú odlišné a zároveň má za to, že ujmu žalobkyne je možné považovať za o to väčšiu tým, že u nej došlo nielen k strate citovo najbližšej osoby, s ktorou spoločne prežila viac ako 40 rokov svojho života, ale aj k strate osoby, ktorá jej bola a mala byť oporou v jej vyššom veku. Súd pokiaľ ide o výšku uvedenej sumy, poukazuje tiež napr. na rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 24Co/368/2015-311 zo dňa 01.07.2015, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, v ktorom bola žalobcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť manželky pri dopravnej nehode (pozn. poškodení boli vo veku, ako sú poškodení v prejednávanej veci) vo výške 40.000,- eur (s tým, že išlo o krátenie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 50.000,- eur o 20%-né spoluzavinenie zomrelej poškodenej). Krajský súd pritom v odôvodnení k námietke voči výške náhrady nemajetkovej ujmy uviedol, že „čo sa týka otázky primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy a rozhodovacej praxe súdov, odvolací súd príkladmo poukazuje napr. na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 185/2011 zo dňa 14.03.2012, v ktorom dovolací súd odmietol dovolanie, čím potvrdil správnosť rozhodnutí súdov nižších stupňov, ktoré poškodenému priznali náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 120.000,- Eur, a to z dôvodu nezákonného trestného stíhania a uloženia trestu odňatia slobody. Preto aj v kontexte takéhoto rozhodnutia nemožno považovať priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 40.000,- Eur pri úmrtí manželky žalobcu za neprimerané.“ Z uvedených dôvodov súd žalobe vo výške nemajetkovej ujmy v sume 15.000,- eur, ktorú sumu považoval v prejednávanej veci za primeranú závažnosti zásahu do osobnostných práv žalobkyne, vo výroku I. vyhovel a vo zvyšku súd žalobu vo výroku II. zamietol.

Pri určení spôsobu zaviazania oboch žalovaných na plnenie, súd nebol viazaný návrhom zaviazat' žalované spoločne a nerozdielne, ale zaviazal ich tým spôsobom, že v rozsahu plnenia jednej z nich zaniká povinnosť plniť druhej, nakoľko žalované nevystupujú ako solidárne dlžníčky, pretože ich záväzok plniť vyplýva pri každej z nich z iného právneho predpisu. Nebolo pritom možné na plnenie zaviazat' iba žalovaných v 2. rade ako poisťovňu, nakoľko z vyššie uvedeného je zrejmé, že žalobkyňa má právo v zmysle citovaných právnych predpisov žiadať plnenie od ktorejkoľvek žalovanej, pričom vzájomné vyporiadanie medzi žalovanými je záležitosťou iba žalovaných a týka sa ich právneho vzťahu vyplývajúceho zo zákona o povinnom zmluvnom poistení. Súd pritom poukazuje na skutočnosť, že s účinnosťou od 01.01.2002 je povinné zmluvné poistenie upravené v zákone č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, kde § 15 zakladá priamy nárok poškodeného proti poisťovni, a teda poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťiteľovi, pričom zároveň si poškodený môže uplatňovať náhradu škody aj od poisteného škodcu. Poškodený, v tomto prípade žalobkyňa si tak môže svoj nárok uplatniť buď samostatne voči každej žalovanej alebo spoločne voči oboj, avšak plnenie môže dostať len raz. Keďže ide o nárok žalobkyne na plnenie proti dvom subjektom z iného právneho dôvodu, vzájomný vzťah žalovanej v 1. a 2. rade je taký, že v tom rozsahu, v akom splnila žalobkyňa ako veriteľovi jedna z nich, zaniká dlh, a tým aj povinnosť druhej žalovanej. Nakoľko majú žalované postavenie samostatných spoločníkov, nevzniká medzi nimi pasívna solidarita. Je možné zaviazat' každú zo žalovaných na splnenie celého dlhu žalobkyne jedným rozhodnutím, pričom ale vo výroku rozhodnutia musí byť vymedzený ich vzájomný vzťah, a to tak, že plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhej žalovanej. Uvedeným spôsobom zaviazal súd žalované v 1. a 2. rade na plnenie vo výroku I., pričom podľa názoru súdu pri zmene spôsobu plnenia oproti navrhovanému nejde o prekročenie návrhu v zmysle § 153 ods. 2 OSP, nakoľko žalobkyne nebolo priznané viac ako žiadala. Súd pritom poukazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Co 2/1998 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 51 ročník 1998, podľa ktorého súd nie je viazaný návrhom žalobcu (žalobcov), aby žalovaným bola uložená povinnosť na plnenie spoločne a nerozdielne.

K argumentácii žalovanej v 2. rade, že boli splnené podmienky § 5 ods. 2 Zákona o PZP, a teda že žalovaná v 2. rade má právo odmietnuť poskytnúť poistné plnenie vzhľadom na vyjadrenia žalovanej v 1. rade, súd uvádza, že sa s ňou nie je možné stotožniť. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov je zrejmé, že žalovaná v 1. rade neuznala povinnosť nahradit' škodu nad rámec poistného plnenia vyplývajúceho zo zákona o PZP, ale len povinnosť v rámci tohto poistného plnenia, keď ako podľa názoru žalovanej v 1. rade, tak podľa názoru súdu, je náhrada nemajetkovej ujmy v prejednávanej veci krytá povinným

zmluvným poistením v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP. Nie je preto možné uzavrieť, že by mala žalovaná v 2. rade oprávnenie na postup podľa § 5 ods. 2 písm. a) ZoPZP, t.j. odmietnuť plnenie sčasti alebo úplne.

Podľa § 160 ods. 1 veta prvá OSP, ak súd uložil v rozsudku povinnosť, je potrebné ju splniť do troch dní od právoplatnosti rozsudku; súd môže určiť dlhšiu lehotu.

Vzhľadom k výške plnenie na ktoré súd zaviazal žalované v 1. a 2. rade, určil im v súlade s § 160 ods. 1 OSP na plnenie primerane dlhšiu lehotu 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

Podľa § 151 ods. 1 OSP, o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčíslieť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia.

Podľa § 146 ods. 1 písm. c) OSP, žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie bolo zastavené.

Podľa § 146 ods. 2 OSP, ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

Podľa § 142 ods. 3 OSP, aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia.

Podľa § 149 ods. 1 OSP, ak advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť ju advokátovi.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 2 veta prvá OSP v spojení s § 142 ods. 3 OSP s poukazom na § 151 ods. 1 OSP, keď priznal žalobkyni, ktorá zavinila zastavenie konania iba v nepatrnej časti (úrok z omeškania) a zároveň bola v časti uplatnenej istiny čiastočne úspešná (pričom rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu), plnú náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia. Základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vo výške 320,34 eura bola potom vypočítaná v zmysle § 142 ods. 3 OSP v spojení s § 10 ods. 1, 2 vyhlášky MSSR č. 655/2004 Z.z. (ďalej len „vyhláška“), t.j. z výšky súdom priznaného plnenia 15.000,- eur, nakoľko rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu.

Súd preskúmal vyúčtovanie trov právneho zastúpenia v zákonnej lehote predloženej právny zástupcom žalobkyne a priznal žalobkyni náhradu trov právneho zastúpenia v nasledovnej výške:

- odmena advokáta za 5 úkonov právnej služby á 320,34 eura (prevzatie a príprava zastúpenia dňa 20.10.2015, písomné podanie na súd vo veci samej - žaloba zo dňa 28.10.2015, účasť na pojednávaní dňa 15.03.2016, účasť na pojednávaní dňa 03.05.2016, účasť na pojednávaní dňa 19.05.2016) podľa § 13a ods. 1 písm. a), c), d) vyhlášky, spolu 1.601,70 eura,
- režijný paušál pri úkonoch právnej služby: 2x 8,39 eura, 3x 8,58 podľa § 16 ods. 3 vyhlášky, spolu 42,52 eura,
- cestovné výdavky za cestu na pojednávanie a späť dňa 15.03.2016 motorovým vozidlom (Levice - Trnava a späť; 196 km; spotreba 8,3 L/100 km; cena PHM 0,989 eura/L; náhrada 0,183 eura/km) t.j. 51,96 eura + cestovné výdavky za cestu na pojednávanie a späť dňa 03.05.2016 motorovým vozidlom (Levice - Trnava a späť; 196 km; spotreba 8,3 L/100 km; cena PHM 1,02 eura/L; náhrada 0,183 eura/km) t.j. 52,46 eura + cestovné výdavky za cestu na pojednávanie a späť dňa 19.05.2016 motorovým vozidlom (Levice - Trnava a späť; 196 km; spotreba 8,3 L/100 km; cena PHM 1,02 eura/L; náhrada 0,183 eura/km) t.j. 52,46 eura, podľa § 16 ods. 4 vyhlášky; celkom cestovné výdavky 156,88 eura
- náhrada za stratu času pri cestách na pojednávania a späť dňa 15.03.2016, 03.05.2016, 19.05.2016 pri jednej ceste tam a späť 5 polhodín á 14,30 eura podľa § 17 ods. 1 vyhlášky, t.j. 71,50 eura x 3 = 214,50 eura,
- celkom 2.015,60 eura + 20% DPH (právny zástupca žalobkyne preukázal, že je platiteľom DPH) = 2.418,72 eura.

Nakoľko pri cestovných náhradách nebola pokladničným dokladom preukázaná cena za pohonné hmoty v čase vykonania ciest, súd vychádzal z priemernej ceny motorovej nafty v príslušných týždňoch v roku 2016 zverejnenej na stránke Štatistického úradu SR, ktorá bola v 11. týždni vo výške 0,989 eura/1 liter, v 18. týždni vo výške 1,035 eura/1 liter a v 20. týždni vo výške 1,036 eura/1 liter. Keďže však v prípade ciest na pojednávanie dňa 03.05.2016 a 19.05.2016 boli uplatnené ceny PHM nižšie ako priemerné (1,02 eura/1 liter), súd vychádzal z tejto uplatnenej nižšej ceny.

Žalobkyňa neuviedla trvanie jednotlivých ciest na pojednávanie a späť, súd preto pri priznaní náhrady za stratu času vychádzal z trvania jednej cesty uvedenej na stránke vzdialenosti.sk, podľa ktorej trvá najkratšia trasa z Levíc do Trnavy 1 hodinu 11 minút, t.j. 71 minút, čo pri ceste tam aj späť predstavuje 142 minút, t.j. 5 polhodín straty času pri jednej ceste. Súd potom žalobkyni priznal pri každej z ciest náhradu za stratu času iba za 5 polhodín a nie za uplatnených 6 polhodín, nakoľko pre účely zistenia straty času sa čas pred úkonom právnej služby a po tomto spočítava, pretože cieľom náhrady za stratu času cestou do miesta poskytnutia úkonu právnej služby mimo sídla advokáta a späť je nahraďiť celkový čas, ktorý advokát strávil počas cesty pre tento účel. Každá cesta pritom trvala spolu 142 minút, čo v každom prípade predstavuje 5 polhodín straty času. Súd pritom poukazuje aj na uznesenie ÚS SR č.k. IV. ÚS 311/2013-7 zo dňa 30. mája 2013, v zmysle ktorého „nie je v rozpore so znením predmetného ustanovenia ani s jeho účelom, ak okresný súd v tejto veci dospel k záveru, že pri úkonoch právnej služby vykonávaných v mieste, ktoré nie je sídlom advokáta, sa čas strávený na mieste výkonu úkonu právnej služby a čas strávený späť neposudzuje samostatne, teda ako dva samostatné časové úseky, ale posudzuje sa ako celkový čas, ktorý advokát strávil cestou v súvislosti s poskytnutím úkonu právnej služby mimo svojho sídla.“.

Súd žalovaným v 1. a 2. rade určil na plnenie, s prihliadnutím na výšku trov právneho zastúpenia, v zmysle § 160 ods. 1 OSP primerane dlhšiu lehotu 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalované pritom v prípade trov právneho zastúpenia zaviazal v zmysle § 511 ods. 1 OZ na plnenie spoločne a nerozdielne, nakoľko má za to, že v prípade trov konania je odôvodnené ich postavenie solidárnych dlžníkov, keďže v konaní vystupovali na jednej strane, v rovnakej procesnej pozícii, ich povinnosť plniť (z rovnakého dôvodu neúspechu v konaní) vyplýva z rovnakého právneho predpisu (OSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia jeho písomného vyhotovenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Trnave.

Odvolanie musí obsahovať nasledovné náležitosti :

Z podania musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, musí byť podpísané a datované. Podanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis. Ďalej musí byť v odvolaní uvedené, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne neplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na výkon exekúcie podľa osobitného zákona (zák. č. 233/1995 Z.z.), ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.